

LEUTHERLECTUUR
NIET REGELMATIG VERSCHIJNEND
NIEUWS- EN KOMMUNIKATIEBLAD
VOOR DE H.REMIGIUS-PAROCHE
IN LEUTH EN ERLECOM

jaargang negen
nummer vier

leutherlectuur
negende jaargang
nummer vier
december 1981

Ten geleide

Het vorige nummer van de Leutherlectuur is uitgekomen in april, kort voor het Paasfeest, dus al 9 maanden geleden. Nu, vlak voor het Kerstfeest, verschijnt het vierde en laatste nummer van deze negende jaargang, een dun nummer, dunner dan er ooit een verschenen is. Dat heeft natuurlijk redenen, maar daarop wil ik nu niet verder ingaan, daar is het nu de tijd niet voor.

Wat dit nummer biedt? Allereerst komt onze bisschop aan het woord. Het zijn gedachten die hij heeft opgeschreven als antwoord op een vraag van de redactie van het Bisdomblad aan meerderen, wat zij dachten over eenzaamheid.

Het kerk-diensten-program van Kerstmis tot en met zondag 3 januari 1982 wordt dan uitvoerig gegeven.

Vervolgens is er een stukje over de fototentoonstelling en filmvertoning van Leuth in vroeger tijd, met een overzicht van de financiële kant van die dagen.

Het artikel in het vorig nummer over de kerk-geschiedenis van Leuth eindigde toen wel met: wordt vervolgd, maar op dat vervolg zult u nog even moeten wachten. Wel een klein ander stukje Duiffels nieuws: een speurtochtje naar een familie die drie eeuwen geleden iets met Leuth te maken heeft gehad.

In januari begint de tiende jaargang van de Leutherlectuur; of die jaargang ook voltooid zal worden, is onzeker (zie boven), maar daarover meer in dat januari-nummer dat in ieder geval verschijnt, om het financieel jaarverslag van de parochie te publiceren.

Van harte mooie feestdagen toegewenst en nu reeds alle goeds voor het nieuwe jaar 1982.

leutherlectuur - niet regelmatig
verschijnend nieuws- en communicatie-
blad voor de h.remigius-parochie in
leuth en erlecom - kerkplein 2 -
6578 AN Leuth

© leutherlectuur
niets uit deze uitgave mag worden ver-
menigvuldigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, mi-
crofilm of op welke andere wijze dan
ook zonder voorafgaande en schriftelij-
ke toestemming

In het Bisdomblad van
18 december 1981 vond
ik deze tekst van onze
bisschop:

Over het volk
dat in duisternis gaat,
is een groot Licht opgegaan.

Eenzaamheid en nabijheid lijken met elkaar
in tegenspraak. Het woord eenzaamheid
roept onmiddellijk negatieve gevoelens op
van verlatenheid, isolement, pijn: 'Een
eenzaam mens is een beklagenswaardig
mens'. Eenzaamheid in die zin moet voor-
komen worden, en naar vermogen genezen
worden. Maar eenzaamheid is niet hele-
maal te voorkomen.

Eigelijk is eenzaamheid iets heel mense-
lijks. Geen mens ontkomt aan gevoelens
van diepe eenzaamheid op bepaalde momen-
ten in zijn leven. Zelfs Jezus, die zich
toch zo geborgen wist in de opperste
verbondenheid met Zijn Vader, voelde zich
op een afschuwelijke wijze eenzaam en ver-
laten, in de Hof van Olijven, en aan het
pijnlijke kruis. Maar toen maakte Hij dan
ook verschrikkelijke uren door!

Geen isolement

Er zijn mensen die graag alleen zijn. Er
zijn er zelfs die een zekere vorm van
eenzaamheid zoeken: de monniken en mo-
nialen bijvoorbeeld en bijzonder de kar-
thuizers. Die eenzaamheid heeft weinig
van doen met een isolement dat over je
komt en je dreigt te verstikken. Maar
de monniken geven wel te denken over de
vraag: hoe kun je teruggetrokken leven
en toch niet in een isolement? Het grote
punt is, dat eenzaamheid geen isolement
wordt.

Het lijkt erop, dat onze samenleving zo-
als ze nu is er gemakkelijk toe bijdraagt
dat eenzame mensen in een isolement ko-
men. Velen beleven deze tijd als kil en
koud, hard en onbarmhartig. Er zijn er
die zich zelfs bedreigd voelen tot in
de wortels van hun bestaan, bedreigd
door allerlei zeer dreigende gevaren.
Er zijn er nogal wat die echt bang zijn,
doodsbang soms, omdat onze wereld
speelt met vuur en gif, omdat ze ruste-
loos werkt aan de verfijning van levens-
gevaarlijke wapens en soms achteloos ex-
perimenteert met nieuwe mogelijkheden op
biologisch en technologisch gebied. De-

ze mensen begrijpen niet, waarom zo veel
anderen maar vrolijk verder kunnen leven.

Verantwoordelijkheid

Angst maakt mensen ongelukkig, soms min
of meer wanhopig. Angst is ook een slech-
te raadgeefster. Daarom zijn de grote ont-
wikkelingen die wij doormaken, allereerst
een dringend appèl op onze gezamenlijke
verantwoordelijkheid. Die ontwikkelingen
zitten vol risico's. Wij zijn het aan el-
kaar verplicht zorgvuldig de mogelijkheden
af te tasten voor een zorgvuldig omgaan
met de verworvenheden van deze tijd, en
voor steun aan mensen die daarin de weg
niet kunnen vinden. Onze enige strijd moet
zijn de strijd voor een samenleving waar
voor allen wat geluk en vrede te vinden
is. Andere mensen denken niet zo wereld-
wijd, maar voelen zich om andere redenen
bedreigd of geïsoleerd. Omdat zij nergens
geborgenheid vinden, en zich bij niemand
kwijt kunnen. Omdat voor hun gevoel onbe-
grip en achteloosheid in eigen omgeving
hen op zichzelf teruggedrijft. Vergis ik mij,
als ik de indruk heb dat vooral jongeren
en bejaarden aan deze vorm van eenzaam-
heid ten prooi kunnen vallen?

Handreiking

Een eenzaam mens is een kwetsbare mens.
Hij is als het ware verzwakt door een toe-
stand van ondervoeding en gewondheid te-
gelijkertijd. Hij is ondervoed wat betreft
zijn oer-menselijke behoefte aan warmte,
meevoelen en erkenning. Hij is gewond door
de ervaring afgeschreven te zijn, ge-
schraapt, nietig verklaard. Hij kan zich-
zelf niet goed meer alléén helpen, en
heeft dus grote behoefte aan een handrei-
king. De beste hulp zal doorgaans die
hulp zijn, die de ander helpt om zichzelf
te helpen. Soms vraag ik mij af, of wij de
hulp aan mensen in nood niet te uitslui-
tend overlaten aan de professionele hulp-
verleners. Eenzaamheid kan niet altijd
worden voorkomen en ook niet altijd wor-
den opgelost. Maar eenvoudige attenties
kunnen soms ontzettend veel betekenen.
Een bezoekje, een rustig gesprek, een
vriendelijkheidje, dat alles zonder op-
dringerigheid, eenvoudig vanuit een warm,
open hart, kunnen veel betekenen. Het
maakt de samenleving minder hard en koud.
Het kan een lichtstraal brengen in een
kille, sombere geslotenheid. Wij zijn daar-
op, vrees ik, veel te weinig bedacht,
wij gezamenlijk.

Harde werkers

Soms willen mensen voor de buitenwereld niet laten weten dat zij eenzaam zijn. Harde werkers bijvoorbeeld, die zó in hun werk opgaan, dat ze moeilijk meer contact leggen. Of de echtgenote en kinderen van een harde werker, die steeds meer het gevoel krijgen dat het werk voor hem veel belangrijker is dan hun geluk. In deze situaties zijn levensgevaarlijke breuken aan het groeien. De tijdige bijstand van een goede vriend is dan geen overbodige luxe.

Ik ondervind meermalen dat men mij soms ook wel als een eenzame ziet, een eenzame op een hoge post. Daar klopt niet veel van, vind ik. Iemand die zóveel mensen ontmoet en zó aan de weg timmert, kan eerder zich belast voelen door de altijd-durende aandacht die hij ervaart. Wel kan een gevoel van isolement ontstaan, als men voortdurend alleen de volle verantwoordelijkheid moet dragen voor belangrijke beslissingen. Maar gelukkig hoef ik nooit eenzaam en alleen tot grote besluiten te komen: allerlei medewerkers met vele bekwaamheden en oprechte toewijding staan steeds naast mij om mijn verantwoordelijkheid te ondersteunen. Ik voel mij nooit alleen, laat staan verlaten en in isolement. Ik ben blij met de stilte en het alleen-zijn die ik op zijn tijd mag zoeken en vinden, en waarin ik put uit bronnen die verkwikkend zijn. Daartoe behoort de tijdige ontspanning, maar niet minder het gebed, de bezinning en de studie. Die geniet je dan alleen, maar niet eenzaam. En daarom acht ik mij temidden van alle problemen een gelukkig mens.

Overigens denk ik dat ieder die op zoek gaat naar Jezus, in geloof, bereid om te luisteren, bij Hem gehoor vindt, ook al ontgaat hem dat op het eerste moment. Jezus' leven begon met Zijn geboorte buiten de stad, in een zekere vorm van uitgestoten-zijn, en het eindigde met een gewelddadige dood. Maar zowel over Zijn geboorte als over Zijn dood heen openbaarde de Vader onmiddellijk Zijn verbondenheid met Hem. Zo wil Hij blijkbaar met ieder mens doen die Hem zoeken wil. Jezus werd gezonden om ons nabij te zijn, vooral hen nabij te zijn die verloren lopen. Het arme Kind van Bethlehem is het teken van Gods

mensenliefde en van de verdeling van Zijn zorg naar ieders behoefte.

Derde wereld

Onze gezamenlijke grootste zorg zal, denk ik, naast alle noodzakelijke hulpverlening hier, gericht moeten zijn op de allergrootste nood in onze wereld: die van de volkomen ongelijke verdeling van goederen tussen de volkeren. De onaanvaardbare wanverhoudingen, waardoor hele volkeren in een groot isolement verkeren, strijden met alle wetten van het Rijk Gods. De mensen in de Derde Wereld weten vaak niet beter. Wij in ieder geval wel; en wij kunnen daarin niet berusten. Meer dan om eigen veiligheid - hoe bedreigd die in bepaalde opzichten ook is - moeten wij bezorgd zijn om de ellendige situatie waarin zovelen moeten leven. Hoe wij onze machteloosheid overwinnen, is een tweede vraag. Maar de aandacht voor de toestand van de mensen daar zou geen vraag meer dienen te zijn.

Kerstmis is het grote feest van de liefde en het samen delen van lief en leed. 'Over het volk dat in duisternis gaat, is een groot Licht opgegaan'. Maar als je in een donkere hoek bent terecht gekomen, kun je dat licht niet zien.

Het beste zou zijn, dat wij elkaar steeds opnieuw attent maken op het licht dat er is achter de duisternis van dit moment, van deze tijd.

+ J. Bluyssen

Bisschop van 's-Hertogenbosch

= = = = =

Elsevier en Ooy

In de Leutherlectuur van december 1977 en in de Leutherlectuur van augustus 1979 heeft al twee keer iets gestaan over de Uitgeverij Elsevier en de Ooy.

Elsevier schijnt iets tegen Ooy te hebben. In het nieuwe (dure) boek 'Kijk op Nijmegen' is op blz. 71 een foto te zien, waarbij de tekst luidt: 'De grote boerderij is de uit rond 1700 daterende stal van het kasteel, het gebouw links is het onlangs gerestaureerde Gouverneurshuis (1514)'.

Nou, als dat ding links een miljoen heeft gekost aan restauratie ...

Kerk-dienst-rooster
van
vóór Kerstmis 1981
tot en met
ná Nieuwjaar 1981

1. Vooruitzien naar het aanstaande Kerstfeest, betekent ieder jaar ook terugzien op de kerstvieringen van het vorig jaar 1980. En wederom mag dit terugzien in dankbaarheid geschieden. Het zijn echt mooie dagen geweest, mooie vieringen en veel gelovigen.

2. Op verzoek van onze Bejaardenbond is er nu reeds vier jaar op de middag van 24 december een eucharistieviering geweest, op de eerste plaats bedoeld voor onze bejaarden, met zang van ons jeugdkoor. Dit laatste kan dit jaar helaas niet meer, de viering zelf gaat wel door. En kan zelfs doorgaan met een koor, omdat het 'Karnavalskoor' zich bereid heeft verklaard onder deze viering te komen zingen en de volkszang te ondersteunen. Overbodig te zeggen, dat ik dit aanbod heel dankbaar het aangenomen en erg waardeer. Let u er echter wel op, dat deze dienst begint om drie uur, in tegenstelling tot eerdere mededelingen.

Aan de bejaarden wordt gevraagd om van de voor hen gereserveerde plaatsen gebruik te maken; de andere plaatsen in de kerk kunnen door de andere gelovigen worden gebruikt, want iedereen is in deze viering welkom.

3. Vorig jaar is weer het spreekwoord gebruikt: overdaad schaadt. Dit jaar mag het weer gebruikt worden. Vandaar dat enkele diensten zijn geschrapt van wege de opeenhoping van zondagen (3).

4. Attentie!

Alle kerkdiensten in deze dagen zijn hierna vermeld: waar niets staat, zal ook niets plaats vinden. Kijk dus goed, dat voorkomt tevergeefs naar de kerk komen.

5. En dan nu:

In de kerk van 24 december 1981
tot en met 3 januari 1982.

24 december, donderdagmiddag drie uur
kerst-eucharistieviering
voor onze bejaarden en voor
alle anderen die willen

komen meevieren - met zang
van het 'Karnavals-koor'

24 december, donderdagavond om half tien
de eerste kerstnachtviering
met zang van ons gemengd
koor

donderdagavond om elf uur de
tweede kerstnachtviering met
zang van ons jongerenkoor

25 december, vrijdagmorgen om elf uur
kerstdageucharistieviering
met mechanische muziek

26 december, zaterdagmorgen elf uur
eucharistieviering met zang
van ons gemengd koor

27 december, zondagmorgen half tien ge-
wone eucharistieviering

zondagmorgen elf uur eucha-
ristieviering met zang van
ons jongerenkoor

31 december, donderdagavond om zeven uur
oudjaars-eucharistieviering
met zang van ons gemengd
koor

1 januari, vrijdagmorgen om elf uur
eucharistieviering aan het
begin van het nieuwe jaar

3 januari, zondagmorgen om half tien
gewone eucharistieviering

zondagmorgen om elf uur
eucharistieviering met zang
van ons jongerenkoor

Rest mij nog, nu reeds allen te danken
die op welke wijze dan ook, aan het kerst-
feest in onze kerk hun bijdrage gaan
geven. Zonder de medewerking van die
velen zou het nooit kunnen worden wat
het ieder jaar is: mooie dagen met allen.

Zalig Kerstfeest aan u allen en voor de
week daarna: een goed uiteinde en een
goed begin van het nieuwe jaar. Moge
1982 voor ons allen een goed jaar zijn!

P.

=====

Verslag na een happening

Wat bedoeld was als 'zo maar een hobby'
groeide uit tot een complete happening
van alle Leuthenaren en vele oud-Leuthe-
naren die elkaar ontmoetten op de foto-
tentoonstelling in de Vriendenkring.

Zo overweldigend was de belangstelling, dat de gehele vertoning werd geprolongeerd en weer ... voor een volle Vriendenkring. Een pracht-collectie foto's van Leuth in front- en evacuatietijd, het kerkelijk leven, het schoolgebeuren, het verenigingsleven, vormde een goed beeld van het Leuth van toen. Een hoogtepunt vormden de twee films van Leuth uit 1957 en 1968, waarbij met een lach en met een traan dorpsgenoten van toen tot leven werden gewekt. Zo bleek ook hoe snel een dorpsbeeld kan veranderen en hoe belangrijk het is, alles voor het nageslacht vast te leggen, want historie blijft interessant!

Twee kunstenaars uit de streek, Karin Megens en Wim Brandwijk, zorgden met hun uitstekend werk voor een kleurrijke afwisseling. Honderden huidige en vroegere inwoners van Leuth beleefden a.h.w. een reunie, terwijl hun ontmoetingen en gesprekken voor de organisatoren weer veel nieuw oud materiaal opleverden. Zelfs een film van Leuth uit 1934!

Bij het sluiten van de expositie hebben wij gezegd: 'maar wij komen terug, met deze en andere foto's, met de oude films en met de nieuwe, met een reconstructie van de Zandbult, waarbij ons vele oude bultsen hebben geholpen en nog zullen helpen, en wellicht met een reconstructie van 'rond om den bommerd'. Er wordt aan gewerkt!

De organisatoren waren aangenaam verrast met de grote belangstelling en genoten van het plezier, dat zo velen beleefden. Met dank aan G&M Derksen, JvEck, W.Janssen en Bestuur Schutterij.

Hieronder het financieel verslag waaruit o.a. blijkt dat het doel: het laten kopiëren van de oude Leuthse films om ze voor de toekomst te behouden, dank zij velen, is bereikt.

Hartelijk dank en graag tot ziens.

Wim Megens

Inkomsten			Uitgaven
420 boekjes	2310,=	Fotorechten	194,70
giften	703,90	Drukkosten	2796,60
diversen	150,=	Totaal huur	286,=
		Diversen	251,01
	-----		-----
Totalen	3163,90		3528,32

Totaal tekort 364,42

In voorraad nog 326 boekjes.

De stukken liggen ter inzage op Steenheuvelsestraat 56, voor wie dat wenst.

= = = = =

Varia Duiffeliana

De stad Huissen heeft een geschiedenis, waarmee die van het dorp Leuth voor een groot gedeelte parallel loopt, nl. van 1473 tot 1816 als Kleefse, later Pruisische plaatsen.

Vandaar dat het wel eens nuttig is om kennis te nemen van wat de aktieve en kundige Historische Kring Huessen uitgeeft. Zo bv de 'Bibliografie van Huissen. Voorlopige inventarisatie van literatuur die betrekking heeft op Huissen' uit 1980. In Categorie IX, B: Families en personen, staan drie verwijzingen naar literatuur over een familie Van Vinceler.

Nu is uit Leuth, nl. van de kadasterkaart uit 1667, een familie Wintzeler bekend, maar ondanks pogingen iets meer te weten te komen, was het bij de naam gebleven. Van Vinceler en Wintzeler ... het zou wel kunnen. Maar een nakijken van de opgegeven literatuur bracht geen enkel licht. Wintzeler verdween weer in het achterhoofd.

Iets later werd het tijdschrift 'De Nederlandsche Leeuw' geraadpleegd in verband met het geslacht Van Ooy. In de jaargang 1955 stond daar iets over, maar - en dat was een verrassing - daar stond ook een artikel over de familie Van Vinceler in. Dit was zelfs een laat vervolg op artikelen uit 1913, 1914 en 1917, geen van alle vermeld in de Huissense bibliografie (tot nu toe).

Nu komt Leuth in deze artikelen niet voor maar er zijntoch veel aanwijzingen, zodat vrijwel zeker Van Vinceler en Wintzeler dezelfde familie is.

Uit deze artikelen de volgende gegevens: Een zekere Steven van Vinceler, burgemeester van Huissen, blijkt in 1599 getrouwd met Aeltgen Lamberts, een dochter van de burgemeester van Kleef.

Uit dit huwelijk stammen drie kinderen, onder wie Willem van Vinceler, richter te Huissen, die in 1637 trouwt met Geertruit Bitter, een dochter van de burgemeester van Arnhem.

Deze Willem moet voor of in 1665 overleden zijn, want in dat jaar is ergens sprake van zijn acht onmondige kinderen, over wie Gerhard van Vinceler voogd is. Deze is getrouwd met Angela Dibbets.

Waarschijnlijk ziet nog niemand enig verband met Leuth. Daarom terug naar de oude kadasterkaart uit 1667.

Op die kaart staat bij een aantal percelen, inclusief de hof De Kalfsheuvel, samen groot ongeveer 48 morgen, de naam Wintzeler, maar er staat vaak 'et consortes' bij, een enkele maal staat er 'Wittib Wintzeler', de weduwe Wintzeler. Verder staat bij een aantal andere percelen, inclusief de hof De Steenheuvel, samen rond 24 morgen groot, de naam Lamerts maar ook hier een toevoeging: erven. Het lijkt dus op een onverdeelde boedel. Enkele percelen staan op naam van Richter Lamerts.

Kleef, het sterfjaar 1665 van Willem, de namen Lamerts en Wintzeler bij elkaar laten al haast een conclusie toe.

Maar er is meer. Op de 1667-kaart staat bij een aantal percelen, waaronder de gehele Hoge Kamp, 'Henderick Verwayen et consortes', het derde geval van een consortium of onverdeelde boedel. Deze Hendrik moet wel die zijn van de kerkklok (zie LL 1980, nr.3). Waarom deze Hendrik hier opeens vermeld?

Het antwoord op deze vraag kan gevonden worden op een plaats, waar men het niet zou verwachten bij al deze Kleefse families, nl. in het Archief van de Geldersche Rekenkamer te Arnhem. In deel I van de uitgave hiervan uit 1925 staat: 'Nr. 931 : Transportbrief (uit 1664) van de helft van $34\frac{1}{2}$ morgen bouwland door Gerardt van Vinceler aan Hendrick Verwaeyen'. Uit de akte blijkt dat het gaat over 'Gerardt van Vinceler ende Angela Dibbets, echteluyden' en het bewuste land ligt 'by Wylder'.

Van Vinceler, Wintzeler, Lamerts en Verwaeyen horen dus op de een of andere manier bij elkaar. Er blijven nog genoeg vragen open, maar er is toch ook iets duidelijker geworden. Maar hoe kwamen Van Vinceler en Lamerts aan grond die vóór 1554 van de graven van Limburg-Stirum was en daarvandaan aan Johan van der Hovelich was overgegaan? Goede vraag.

Een klein menselijk trekje tot slot. Het is bekend dat in 1666 Steven van Vinceler mede namens zijn zusjes Mechteld, Aeltgen, Elisabeth, Anna, Christina, Geertruid en Wilhelmina zijn oom Gerhard bedankt heeft voor de goede zorgen tijdens zijn voogdijschap.

W.J.